

Expunere de motive

Înființat în anul 1991, în subordinea directă a Camerei Deputaților, Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO), cu un buget anual, în prezent, de circa 2,3 milioane de lei (din care circa 1,8 milioane de lei reprezintă cheltuieli salariale), s-a născut într-un gol instituțional – și de activitate a sectorului ONG, la acea vreme inexistent – în privința studiilor și apărării drepturilor omului, într-o țară proaspăt ieșită dintr-o dictatură cunoscută pentru abuzurile la adresa cetățenilor și constanta încălcare a drepturilor lor.

În acest moment, odată cu dezvoltarea instituțională a Statului român și adoptarea unui set vast de obligații internaționale ale României în materie de drepturile omului, scopul și activitatea IRDO a ajuns să se suprapună în mod constant cu cele ale altor organisme publice. Obligații de formare, informare și cercetare, avizare și racordare la standardele internaționale în privința respectării drepturilor omului, similare celor prevăzute în legea de înființare a IRDO, le revin, prin lege, și Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse (a se vedea Hotărârea Guvernului 177/2016), pentru aspecte legate de egalitatea de șanse între femei și bărbați, și Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități (a se vedea Hotărârea Guvernului 50/2015), în privința drepturilor persoanelor cu handicap, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (Hotărârea Guvernului 1.432/2004), în domeniul drepturilor copilului, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Hotărârea Guvernului 1.194/2001, în aplicarea OUG 137/2001). Chiar și Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza“, prin Colegiul Național de Afaceri Interne și Centrul său pentru Promovarea Drepturilor Omului și Studii Postuniversitare, are ca obiectiv educația și instruirea, în domeniul drepturilor omului, a unei categorii specifice de beneficiari, personalul Ministerului Afacerilor Interne. Principalele activități ale IRDO, așa cum reies din rapoartele instituției, sunt de mică amploare, inferioare chiar activității unor ONG-uri (cursuri de formare de foarte scurtă durată, strict localizate, concursuri de creativitate didactică inițiate, de fapt, de Ministerul Educației etc.) și nu se subsumează unei strategii naționale și multianuale cu rezultate cuantificabile.

În ceea ce privește aspectele de cercetare, trebuie precizat că publicația editată de IRDO își are un corespondent mult mai vizibil în *Noua Revistă de Drepturile Omului*, publicație trimestrială editată de Centrul de Studii Internaționale, în timp ce revista IRDO apare semestrial și cu întârziere (încă nu există nicio informație despre primul număr din 2020). Că, de asemenea, Universitatea din București își are propriul Centru de Drepturile Omului, iar domeniul drepturilor omului face obiectul cercetării inclusiv la Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu“ al Academiei Române, în condițiile în care însuși textul legislativ de înființare a IRDO (Legea 9/1991) nu e de natură a-l constitui drept un organism academic, de cercetare științifică propriu-zisă, ci mai curând drept o instituție-suport pentru promovarea drepturilor omului, inclusiv în procesele legislative.

În același timp, pe lângă vastul paralelism instituțional în care există acum IRDO, trebuie ținut cont de faptul că Parlamentul României, prin oricare dintre Camerele sale, nu este în măsură de a avea în subordine directă institute de cercetare, de vreme ce Parlamentul este, esențial, o autoritate de legiferare și nu are pârghiile ori competențele de a evalua activități de cercetare științifică – către care IRDO a evaluat prin propriile decizii de dezvoltare și organizare internă. În conformitate cu propriile rapoarte de activitate, IRDO nu a furnizat, din proprie inițiativă, cel puțin în ultima jumătate de deceniu, puncte de vedere, avize ori sinteze legislative către Camera Deputaților sau Senat, altfel spus, nu a asigurat sprijinul în activitatea de legiferare a Parlamentului pe care subordonarea sa față de Cameră l-ar indica. De altfel, chiar și în aspectul legat de sintezele legislative, IRDO se găsește în aceeași situație de paralelism instituțional ce-i caracterizează întreaga activitate: astfel de materiale sunt realizate și puse la dispoziția parlamentarilor de către Consiliul Legislativ și serviciile legislative interne ale Parlamentului.

Având în vedere că (așa cum este cât se poate de vizibil și în tabelul comparativ de mai jos) atribuțiile IRDO se suprapun, în cea mai mare măsură dintre toate entitățile cu care se găsește într-o situație de paralelism instituțional, cu cele ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) și luând în considerare necesitatea întăririi capacității instituționale a CNCD pentru îndeplinirea acestor atribuții – de realizare de studii și cercetări, promovare și comunicare publică în materie de combatere a discriminării și afirmare a drepturilor omului –, inclusiv prin creșterea personalului specializat și a resurselor financiare, prezentul proiect de lege propune comasarea prin absorbție a IRDO de către CNCD, cu preluarea angajaților existenți, în condițiile legii, a patrimoniului instituției și a resurselor bugetare alocate tradițional IRDO.

Atribuții ale CNCD (HG 1.194/2001, în executarea OUG 137/2000)	Activități ale IRDO (Legea 9/1991)
<p>a) propune instituirea, în condițiile legii, a unor acțiuni afirmative sau măsuri speciale pentru protecția persoanelor care fie se afla pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare; (...)</p> <p>d) colaborează cu autoritățile publice competente în vederea armonizării legislației interne cu normele internaționale în materia nediscriminării;</p> <p>e) colaborează cu autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice pentru asigurarea prevenirii, sancționării și eliminării tuturor formelor de discriminare;</p> <p>g) primește petiții și sesizări privind încălcarea dispozițiilor normative referitoare la principiul egalității și nediscriminării, de la persoane fizice, organizații neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor</p>	<p>a) crearea, menținerea și funcționarea pentru toți utilizatorii a unui centru de documentare conținând texte de convenții internaționale, legi, documente, studii și publicații referitoare la drepturile omului, precum și referințe bibliografice;</p> <p>b) informarea organismelor publice, a organizațiilor neguvernamentale și a cetățenilor, în special prin aducerea la cunoștință acestora a documentelor, practicilor și uzanțelor internaționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv prin traducerea lor, atunci când este necesar;</p>

omului, alte persoane juridice, institutii publice, le analizeaza, adopta masurile corespunzătoare și comunica răspunsul în termenul prevăzut de lege;

h) colaboreaza cu organizațiile neguvernamentale care au ca scop protectia drepturilor omului;

h¹) elaboreaza și instituie politici afirmative care au ca scop prevenirea faptelor de discriminare;

h²) deruleaza programe și campanii naționale în scopul realizării atribuțiilor sale.

i) efectueaza studii, sondaje, cercetari și analize privind respectarea principiului egalitatii și nediscriminarii, pe care le prezinta Guvernului și le da publicității;

j) elaboreaza, tipareste și difuzeaza în tara și în strainatate publicatii, rapoarte și materiale de informare în materia nediscriminarii;

l) colaboreaza cu organizațiile similare și cu organizații neguvernamentale din domeniul drepturilor omului, din alte state, precum și cu organizațiile internationale în materie;

m) asigura participarea personalului propriu la acțiuni cu caracter științific și cultural, la reuniuni și expoziții internationale, precum și la alte acțiuni având ca scop asigurarea egalitatii și combaterea discriminarii;

n) initiaza și organizeaza seminarii, colocvii, dezbateri, simpozioane, sesiuni de pregatire, mese rotunde și alte acțiuni pe tema combaterii discriminarii;

o) organizeaza vizite de informare și schimburi de experienta cu persoane din tara și din strainatate, în scopul cunoasterii experientei altor sisteme de combatere a discriminarii;

p) asigura pregătirea profesionala a personalului propriu și participarea acestuia la acțiuni internationale care au ca tema asigurarea combaterii discriminarii;

q) dezvoltă programe de parteneriat cu institutii financiare internationale;

r) primeste sprijin financiar din partea unor organizații din tara și strainatate în vederea organizarii și desfășurării

c) organizarea de programe de formare destinate îndeosebi acelor categorii de persoane care au răspunderi speciale pentru protecția drepturilor omului sau pentru cunoașterea problematicii drepturilor omului în rândurile unor largi categorii ale populației;

d) furnizarea, la cerere sau periodic, de informații privind eforturile guvernamentale și neguvernamentale din România pentru a promova și proteja drepturile omului, ca și eforturile similare din alte țări, precum și angajamentele internaționale asumate de România și modul în care ele sunt îndeplinite;

e) furnizarea de documentații, la cererea comisiilor Parlamentului, asupra aspectelor care privesc drepturile omului din proiectele de legi și alte probleme examinate în Parlament;

f) efectuarea de cercetări privind diverse aspecte ale promovării și respectării drepturilor omului în România și pe plan internațional;

g) publicarea unui buletin privind drepturile omului și asigurarea unei largi difuzări a acestuia, inclusiv prin traducere în limbi străine;

h) organizarea de sondaje de opinie publică pe diferite aspecte, privind protecția drepturilor omului în România.

unor seminarii, dezbateri, mese rotunde și campanii de informare, în domeniu.	
---	--

În numele inițiatorilor,
Iulian Bulai, deputat USR de Neamț
Sergiu-Cosmin Vlad, deputat USR de Arad
Vlad-Emanuel Duruș, deputat USR de Maramureș
Cristina-Ionela Iurișniți, deputat USR de Bistrița-Năsăud

Propunerea legislativă privind **privind comasarea prin absorbție a Institutului Român pentru Drepturile Omului de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1.	Cristian Gabriel Seidler		USR
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			